

Je označena za obdobje evropske kulture, umetnosti in literature od 14. do 16. st. Umetnost je nastopala v bogatem, plemiškem in meščanskem okolju. Domovina renesanse je bila Italija, razširi pa se še v Francijo, Anglijo, Španijo, Nemčijo in Nizozemsko. Med slovani se je razvila pri Poljaki in Dalmatincih (Marin Držič). Deli se na zgodnje, pozno in visoko obdobje. Zaznamuje jo občudovanje narave, človekove duhovne in telesne lepote, uživanje v čutnosti, poudarjanje svobodnega razuma posameznika, občudovanje moči in oblasti. Je obdobje velikih odkritij na različnih področjih. Nastanek renesančne književnosti je bil povezan z razvojem humanizma, gibanjem, ki je posnemalo antično književnost. V ospredju je človek. Ideal človeka je duhovno in telesno lep, izobražen, vsestransko ustvarjal in dejaven. V renesansi se še vedno čuti vpliv krščanstva in srednjeveške književnosti. V književnosti renesanse se je izoblikovala pomembna lirika, uveljavila sta se roman in novela, nastali so številni epi in vrhunska dramatika. Začetnik renesančne dramatike je bil lirik Francesco Petrarca. Začetnik renesančne novele je bil Giovanni Boccaccio. Najpopularnejši roman, ki predstavlja novoveški roman, je Don Kihot. V tem obdobju se uveljavi pastirski roman. Poleg Don Kihota je najpomembnejši roman tudi Rabelais: Gargantua in Pantagruel. Vrh je dramatika dosegla z deli Williama Shakespeara. Ostali dramatikarji so še Thomas Kyd, Christopher Marlowe. S Shakespeareovo dramatikom je evropska renesančna književnost dosegla svoj vrh.

FRANCESCO PETRARCA

Živel je v 14. st v Italiji. Bil je začetnik italijanskega renesančnega pesništva. V svojem pesništvu je združil krščanske ideale z antično kulturo. Za časa življenja je bil kronan za kralja pesnikov. Njegova muza je bila Laura, ki je postala njegov najpomembnejši lik. Pisal je predvsem v latinščini, njegova pesniška zbirka, ki je napisana v italijanščini, se imenuje CANZONIERE. Ta mu je prinesla trajno slavo. Petrarca je pobude trubadurske lirike preoblikoval v duhu sladkega novega sloga, renesanse. Ljubezen pri njem ni več samo poduhovljena, ampak tudi čutna. Tako je Petrarca izdelal poseben slog in z njim vplival na evropsko pesništvo do romantike.

SONET

Je pesniška oblika, zanjo je značilna velika oblikovna in izpovedna zgoščenost. Napisan je v 14. verzih, ki so največkrat enajsterci. V njem sonetist lahko strne veliko čustev in misli. Italijanski sonet, ki ga je prevzela tudi slovenska poezija, obsega dve kvartini in dve tercini. Dvodelnost soneta ni samo njegova zunanja značilnost, ampak izraža tudi notranjo naravo. Kvartetni del navadno zastavi in razvije temo, tercini pa posredujeta sklep in sporočilo. Petrarkizem označuje poezijo, ki je nastala pod vplivom Petrarčevega pesništva. Ta je s svojim slavljenjem ljubljene žene, njene lepote, ter z nihanjem med ljubezensko blaženostjo in trpljenjem vplival na številne sonetiste, tudi na Prešerna.

GIOVANNI BOCCACCIO (1313-1375)

Bil je eden pomembnejših predstavnikov renesančne književnosti. Njegova dela:

Romani: Filocolo. Filostrato, Tesedia. Napisal je tudi zbirko novel Dekameron. Je njegovo osrednje delo, snov zanj je zajemal iz del Apuleja, srednjeveških pripovedi, ustnega izročila in sodobnega življenja. Ideje novel so tipično renesančne (čutni užitek, telesno in duhovno lepoto, svobodo in naravnost).

WILLIAM SHAKESPEARE

Njegov dramsko in pesniško delo sodi v vrh svetovne književnosti. Njegova dela delimo na več skupin.

1. kraljevske drame
kralj John, Richard, Henrik
2. komedije
zgodnje imajo ljubezensko tematiko, kasnejše so mračne in problemske
komedija zmešnjav, ukročena trmoglavka, sen kresne noči, mnogo hrupa za nič. kakor vam drago, milo za drago
3. tragedije
Predstavljajo vrhunec njegovega dela. Tragične usode glavnih junakov izvirajo iz njihovih lastnih ravnanj, lastnosti in niso le posledica usode, kot pri Sofoklu.
Romeo in Julija, Julij Cezar, Hamlet, Othello, Kralj Lear, Machbeth

Dramske osebnosti so splet številnih protislovij, strasti, junaki se skozi besedilo spreminjajo. Shakespeare je napisal tudi zbirko sonetov in dve dramski pesnitvi.

SHAKESPEAROVI SONETI

Ustvaril je eno najobsežnejših zbirk sonetov v renesansi. Vseh skupaj jih je 154, od njih je 126 posvečenih prijatelju, preostali pa skrivnostni črni dami. Običajni temi sonetov sta ljubezen in prijateljstvo. V svojem pesništvu je sledil Petrarci, vendar je uveljavil drugo obliko soneta (angleški ali elizabetinski sonet). Trem prestopnim rimam kvartinam sledi rimano dvostišje kot sklep.